

Thema Burgerschap

Teleac/NOT
Hilversum

MarketResponse Nederland
Leo van Doorn
Berlinda Harkink
Margriet Noordhuis

Leusden, 13 oktober 2006
Project 12333

Inhoud

- .: Achtergrond en doelstelling
- .: Opzet & uitvoering
- .: Resultaten
- .: Samenvatting & conclusies

Achtergrond & Doelstelling

- ..: Sinds februari dit jaar zijn scholen verplicht aandacht te besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. Burgerschapsvorming is geen apart vak, maar is een manier van lesgeven en omgaan met kinderen, waarbij kinderen leren nadenken over hun eigen rol in deze democratische samenleving.
- ..: Teleac/NOT wil een bijdrage leveren aan de implementatie van actief burgerschap en sociale integratie op scholen. Om meer inzicht te verkrijgen in de standpunten van ouders en scholen ten aanzien van dit thema en de perceptie van elkaars standpunten is onderzoek gewenst.
- ..: Het onderzoek dient een bijdrage te leveren aan de profilering van Teleac/NOT als een instituut dat streeft naar het verbeteren van de communicatie tussen ouders en scholen omtrent burgerschapsvorming en sociale integratie.

Opzet & uitvoering

Leerkrachten/directeuren en (autochtone) ouders

- ∴ Opzet: kwantitatief onderzoek
- ∴ Dataverzameling: telefonische selectie, gevolgd door online onderzoek
- ∴ Steekproefkader: De Onderzoek Groep van MarketResponse
- ∴ Doelgroep: is tweeledig en bestaat uit:
 1. leerkrachten of directeuren die het afgelopen schooljaar werkzaam zijn geweest op een basisschool
 2. (autochtone) ouders met één of meer kinderen die in het afgelopen schooljaar naar de basisschool gingen. Deze doelgroep bestaat overwegend uit autochtone ouders
- ∴ Netto steekproef:
 - leerkrachten/directeuren: n= 276 respondenten
 - ouders: n= 412 respondenten
- ∴ Veldwerkperiode: 17 augustus tot en met 10 september 2006

Opzet & uitvoering

Onderzoek onder allochtone ouders

Aangezien Teleac/NOT ook uitspraken wenst te doen over allochtone ouders in Nederland, is deze doelgroep extra benaderd.

- ∴ Opzet: kwantitatief onderzoek
- ∴ Dataverzameling: schriftelijk onderzoek, met face-to-face selectie
- ∴ Steekproefkader: zeven basisscholen (met ouders van verschillende nationaliteiten) verdeeld over Den Haag, Utrecht, en Amersfoort
 - Tijdens het brengen of halen van de kinderen naar/van school werd ouders gevraagd om aan het onderzoek deel te nemen. De vragenlijst konden de ouders ter plekke op school invullen of mee naar huis nemen en ingevuld in de bijgevoegde retourenvelop terugsturen.
- ∴ Doelgroep: allochtone ouders (overwegend Turks en Marokkaans) met één of meer kinderen die in het afgelopen schooljaar naar de basisschool gingen
- ∴ Netto steekproef: n= 102 respondenten
- ∴ Veldwerkperiode: 31 augustus tot en met 11 september 2006

Resultaten

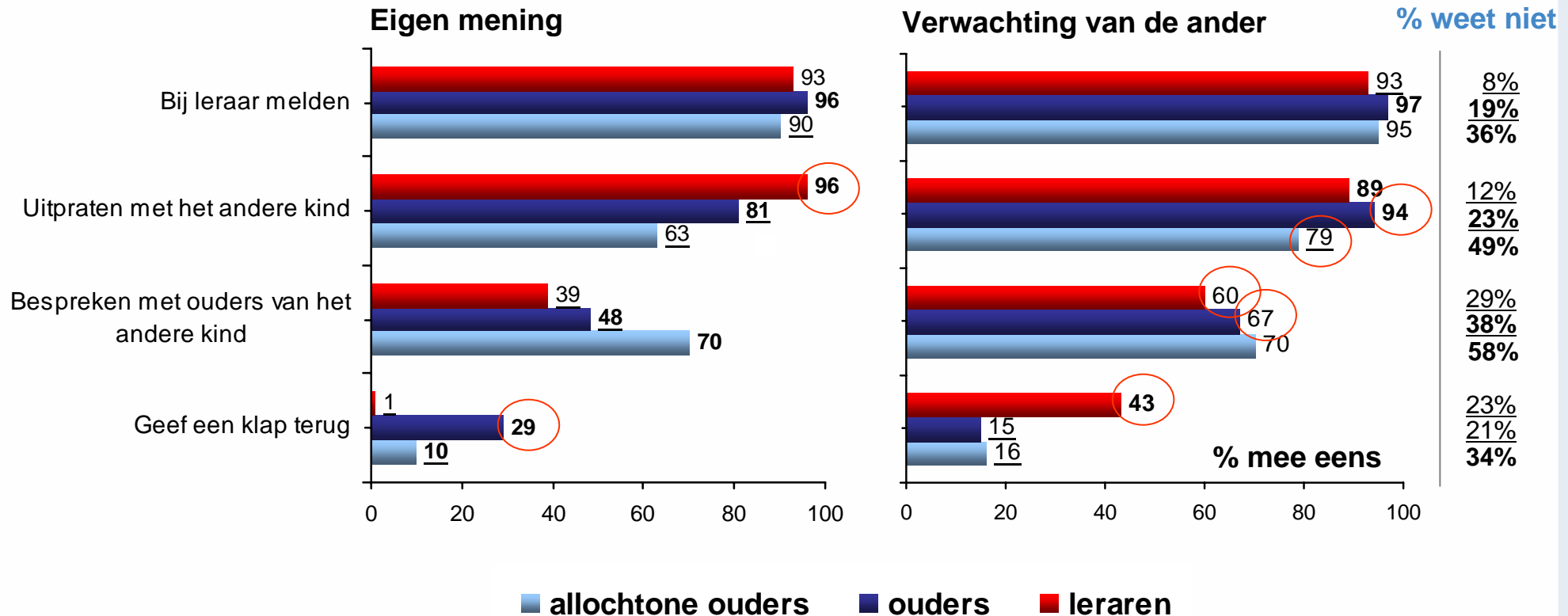
- ∴ De resultaten worden per doelgroep (leraren, (autochtone) ouders en allochtone ouders) op totaalniveau weergegeven.
- ∴ Indien relevant wordt er gekeken of er interessante verschillen tussen de doelgroepen bestaan.
 - Bij de standpunten ten aanzien van burgerschapthema's (vertaald in negen situaties) wordt tevens onderscheid gemaakt naar:
 - . de eigen standpunten van de doelgroep;
 - . de perceptie van elkaars standpunten.
- ∴ Indien er tussen de verschillende doelgroepen significante verschillen zijn waargenomen, dan zal dit als volgt worden weergegeven:
 - de eigen standpunten van de doelgroepen:
 - . een cijfer dat **vet** is weergegeven verschilt significant van een cijfer dat onderstreept is.
 - de perceptie van elkaars standpunten:
 - . met een cirkel. ○

Resultaten

- ∴ Bij de negen situaties ten aanzien van burgerschapthema's werd aan de verschillende doelgroepen gevraagd wat ze er zelf van vonden en wat hun verwachting was dat de ander van de situatie zou vinden. De antwoordmogelijkheden verschillen hierbij:
 - De eigen standpunten van de doelgroep:
 - Ik ben het met deze reactie eens, oneens.
 - Bij de perceptie van de ander werd tevens het antwoord “weet niet” geboden (zodat de respondent een uitwijkmogelijkheid had):
 - leraren: de meeste ouders van de kinderen in mijn klas zijn het met deze reactie eens, oneens, weet niet;
 - ouders: de leraar van mijn kind is het met deze reactie eens, oneens, weet niet.
- ∴ Om per doelgroep een goede vergelijking tussen de eigen mening en hun perceptie te kunnen maken, is bij de vraag naar hun perceptie van elkaar het antwoord “weet niet” weggelaten en zijn de antwoorden opnieuw gepercenteerd (zie sheet 8 t/m 24).
- ∴ Bij de interpretatie van de resultaten dient hiermee wel rekening gehouden te worden. Met name bij de allochtone ouders is het percentage “weet niet” soms aan de hoge kant.
- ∴ Het percentage respondenten dat bij een reactie het antwoord “weet niet” heeft geantwoord wordt naast de grafiek weergegeven.

Stelling: Een leerling geeft uw/een kind op het schoolplein een harde klap

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

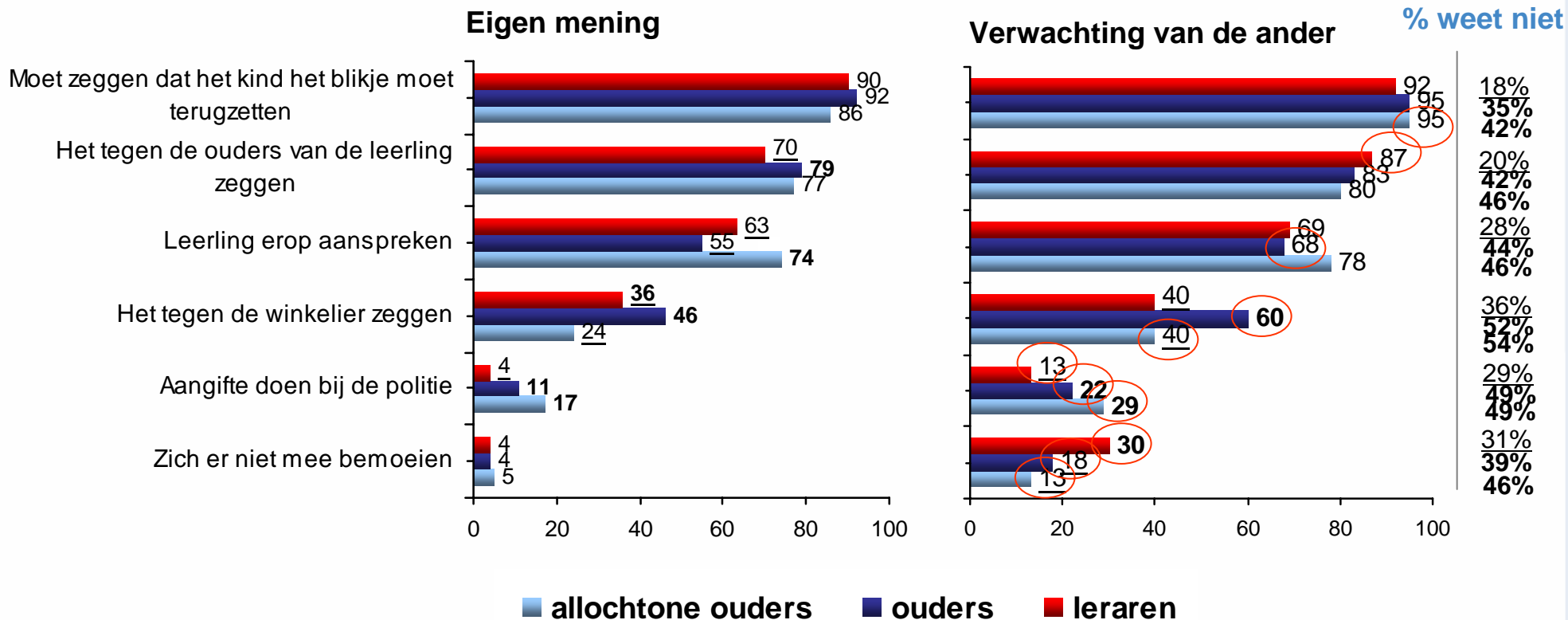
Situatie: Een leerling geeft uw/een kind op het schoolplein een harde klap

- ∴ Ouders en leraren zijn eensgezind over het feit dat deze situatie bij de leraar moet worden gemeld. Ook verwacht men dat de andere partij deze mening deelt.
- ∴ Bij de andere mogelijke reacties op deze situatie is de kloof tussen de eigen mening en de verwachte mening van de andere partij (veel) groter. Zo is vrijwel geen enkele leraar het eens met de reactie 'wees flink en geef een klap terug', terwijl 43% verwacht dat de ouders zich wél kunnen vinden in deze reactie. Daarmee wordt het feitelijk aantal ouders dat voorstander is van deze reactie overigens overschat.
- ∴ Ook bij de reactie 'bespreken met de ouders van het andere kind' wordt de mening van de andere partij niet helemaal goed ingeschat. Dat geldt voor zowel leraren als ouders.
- ∴ In het algemeen zijn de verschillen bij de allochtone ouders tussen eigen mening en de verwachte mening van de leraar het kleinst, maar blijkt deze verwachte mening niet altijd overeen te komen met de werkelijke mening van de leraren.
- ∴ Ook zijn er onderling tussen de drie groepen aanzienlijke meningsverschillen over de mogelijke reacties (m.u.v. 'bij de leraar melden').

Stelling: Een leraar ziet een leerling van zijn school een blikje frisdrank stelen in een winkel. Wat moet de leraar doen?

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

% mee eens

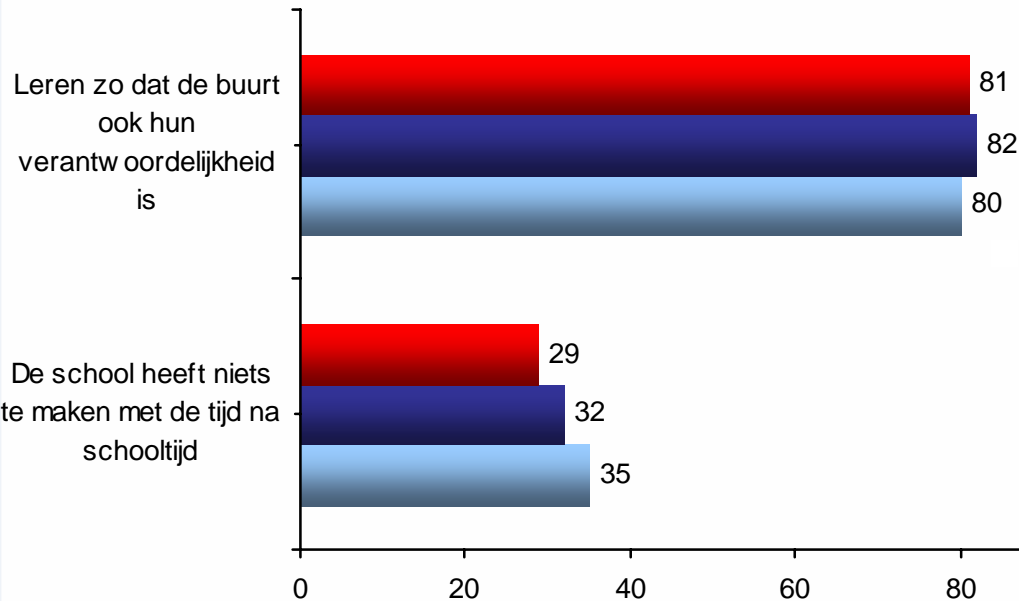
Situatie: Een leraar ziet een leerling van zijn school een blikje frisdrank stelen in een winkel. Wat moet de leraar doen?

- ∴ Ouders en leraren zijn eensgezind over de eerste reactie op deze situatie, namelijk tegen het kind zeggen dat hij/zij het blikje moet terugzetten. Van de andere partij verwacht men dezelfde reactie.
- ∴ Bij de andere mogelijke reacties zijn de verschillen tussen de eigen mening en de verwachte mening van de ander (aanzienlijk) groter. Ook wordt de reactie van de andere partij niet altijd juist ingeschat.
- ∴ Vooral bij de meer extreme of directe reacties zoals 'diefstal bij de winkelier melden', 'aangifte doen bij de politie' en 'zich er niet mee bemoeien' is er bij de ouders sprake van een onjuiste inschatting van de mening van de leraren.
- ∴ Verder is er een opvallend groot verschil zichtbaar bij de leraren ten aanzien van de reactie 'zich er niet mee bemoeien'. Slechts 4% van de leraren onderschrijft deze reactie, terwijl 30% verwacht dat de ouders deze reactie onderschrijven. In werkelijkheid is slechts 4 - 5% van de ouders het eens met deze reactie.

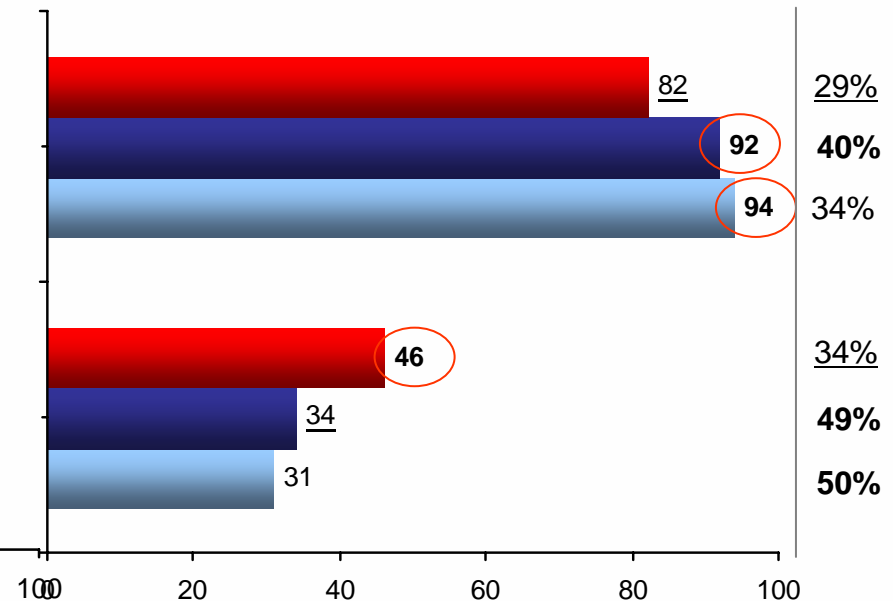
Stelling: De school organiseert dat leerlingen na schooltijd de buurt opknappen. De school vraag de ouders daarvoor toestemming.

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)
% mee eens

Eigen mening

Verwachting van de ander

■ allochtone ouders ■ ouders ■ leraren

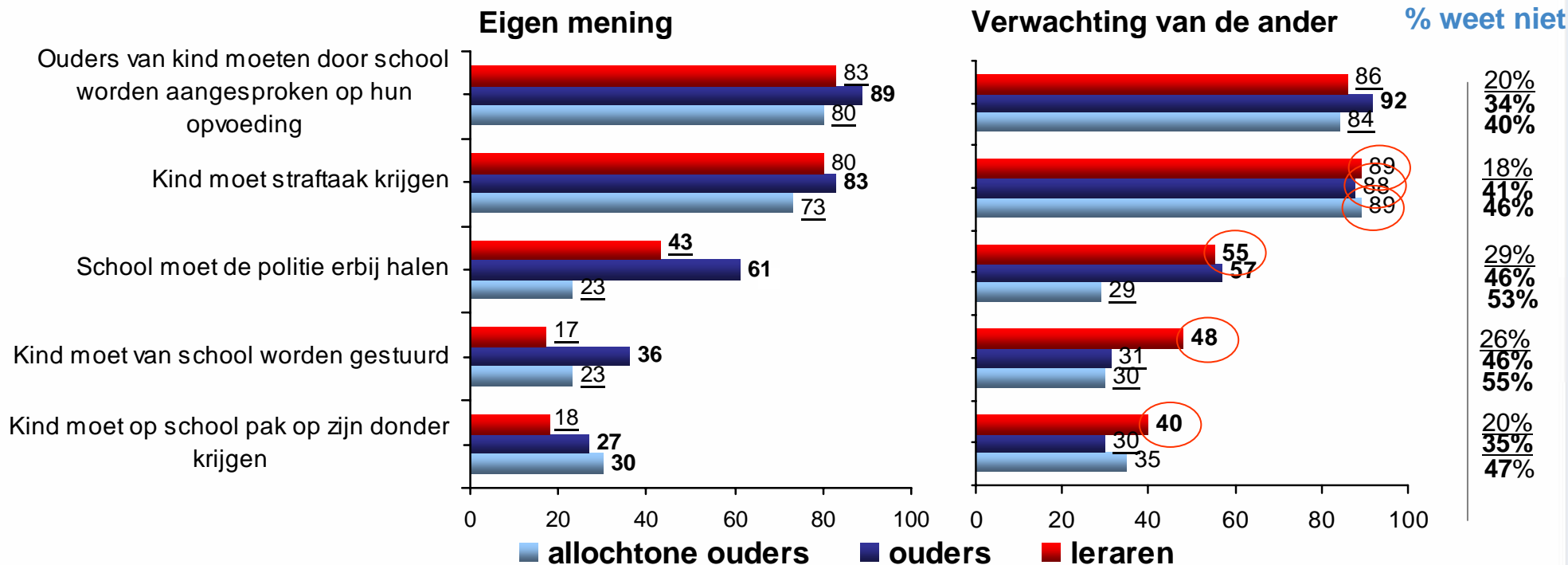
Situatie: De school organiseert dat leerlingen na schooltijd de buurt opknappen. De school vraagt de ouders daarvoor toestemming.

- ∴ Beide voorgelegde reacties op deze situatie leveren nauwelijks meningsverschillen op tussen ouders en leraren onderling.
- ∴ Wel is er (wederom) een aanzienlijk verschil zichtbaar bij de leraren; bijna een derde is het eens met de reactie 'de school heeft niets te maken met de tijd na schooltijd', terwijl bijna de helft verwacht dat de ouders deze reactie zullen onderschrijven. Echter, de feitelijke mening van de ouders komt overeen met die van de leraren.

Stelling: Een kind uit groep 8 bedreigt op school andere kinderen uit de klas met een zakmes. Wat moet er gebeuren?

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

% mee eens

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de term “een pak op zijn donder krijgen” niet eenduidig wordt geïnterpreteerd.

- 42% van de respondenten verstaat hieronder alleen lichamelijk contact (bv een klap, draai om de oren)
- 9% gedeeltelijk lichamelijk contact (bv bij de oor/het gezicht pakken en flink toespreken) en
- 31% geen lichamelijk contact (alleen met woorden). De overige respondenten hebben geen mening 18%.

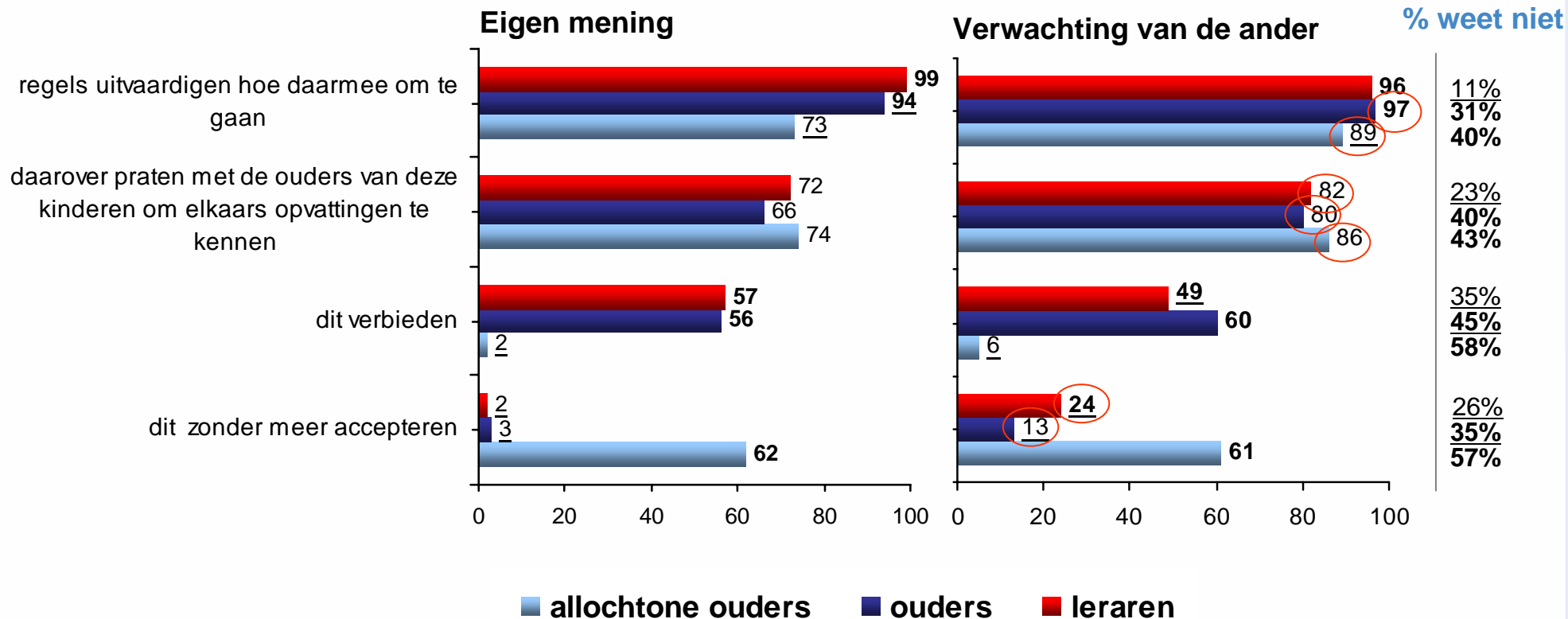
Situatie: Een kind uit groep 8 bedreigt op school andere kinderen uit de klas met een zakmes. Wat moet er gebeuren?

- ∴ Het merendeel van de ouders en leraren is het eens met de reactie 'school moet ouders van het kind aanspreken op hun opvoeding' op bovenstaande situatie. Vooral (autochtone) ouders zijn deze mening toegedaan; zij verwachten ook het vaakst dezelfde reactie van de andere partij.
- ∴ Met name bij de 'hardere' reacties zoals: 'politie erbij halen', 'kind van school sturen' en 'kind moet pak op z'n donder krijgen op school', is er een aanzienlijke kloof tussen de mening van de leraren en de gepercipieerde mening van de ouders.
- ∴ Ook onderling tussen de twee groepen ouders en de leraren zijn er aanzienlijke meningsverschillen over de mogelijke reacties op deze situatie.

Stelling: Steeds meer kinderen dragen een pet, hoofddoekje of zonnebril in de klas. De school moet....

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

% mee eens

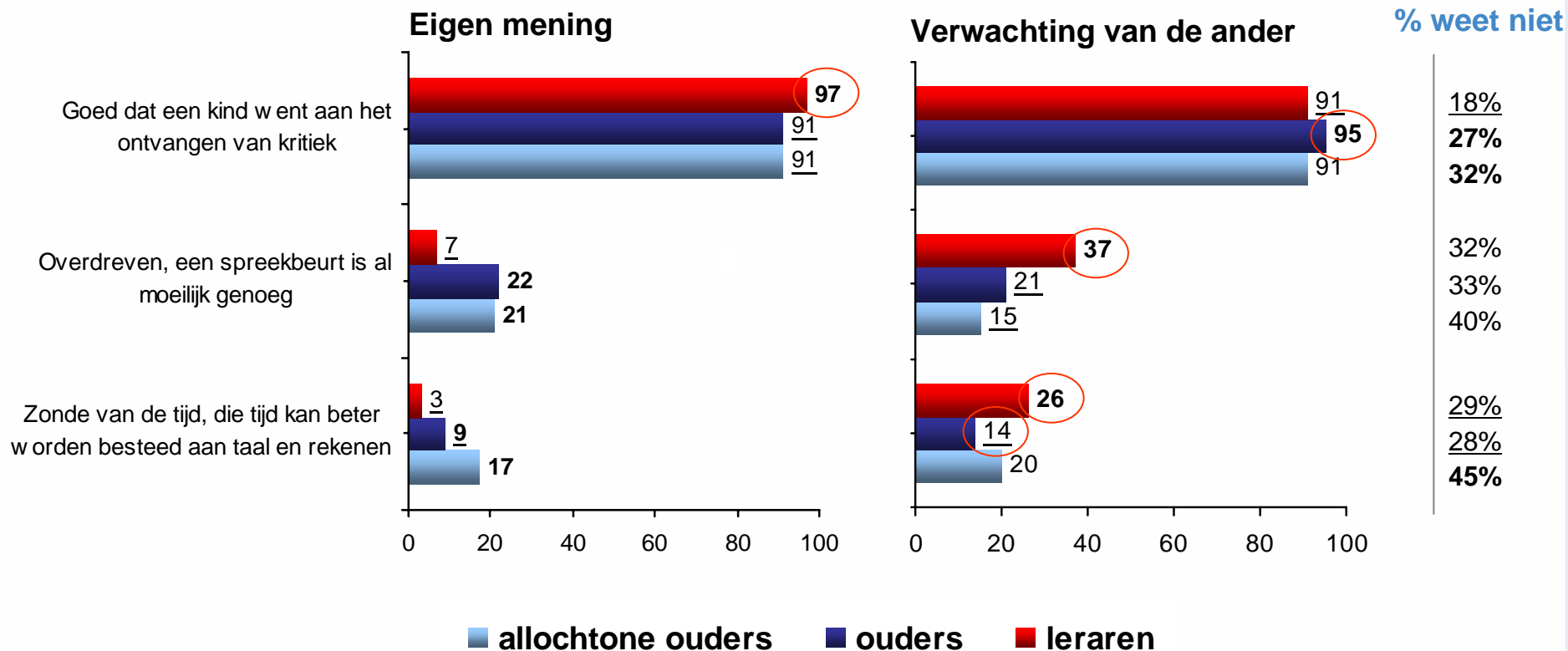
Situatie: Steeds meer kinderen dragen een pet, hoofddoekje of zonnebril in de klas. Hoe moet de school hiermee omgaan?

- ∴ Het merendeel van de (autochtone) ouders en de leraren is van mening dat de school regels moet uitvaardigen t.a.v. het dragen van een petjes, hoofddoekjes of zonnebrillen in de klas en verwacht dat de andere partij daar net zo over denkt.
- ∴ Alle groepen zijn unaniem in hun mening dat een dialoog tussen ouders en school nodig is over dit soort zaken. Op dit punt is er weinig verschil tussen eigen, verwachte en feitelijke mening.
- ∴ Bij de meer extreme reacties als 'verbieden' of 'zonder meer accepteren' zijn er duidelijke meningsverschillen tussen enerzijds (autochtone) ouders en leraren en anderzijds allochtone ouders. Opvallend is dat allochtone ouders in meerderheid verwachten dat de leraar van hun kind het met hen eens is dat het dragen van hoofddoekjes, petjes of zonnebrillen zonder meer geaccepteerd moet worden. In werkelijkheid is slechts 2% van de leraren deze mening toegedaan.

Stelling: Na een spreekbeurt moeten drie andere kinderen zeggen wat ze goed en wat ze niet goed vonden aan de spreekbeurt

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

% mee eens

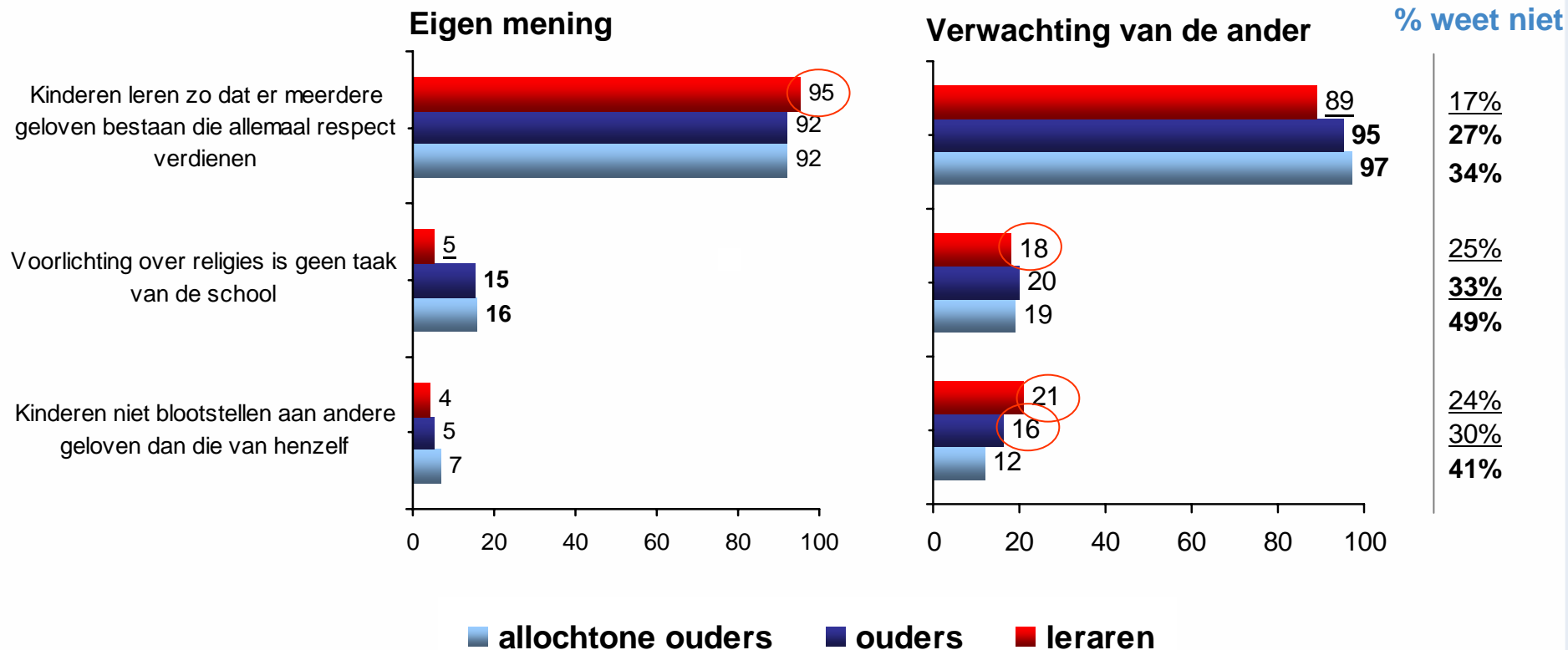

Situatie: Na een spreekbeurt moeten drie andere kinderen zeggen wat ze goed en wat ze niet goed vonden aan de spreekbeurt

- ∴ Alle drie groepen zijn eensgezind in hun mening dat het goed is een kind te laten wennen aan kritiek. Ook schat men de mening van de andere partij goed in.
- ∴ Er is een opvallend groot verschil tussen de mening van de leraren over de reacties 'overdreven, een spreekbeurt is al moeilijk genoeg' en 'zonde van de tijd, die tijd kan beter worden besteed aan taal en rekenen' en de mening die zij verwachten bij de ouders. Deze verwachte mening blijkt bovendien af te wijken van de werkelijke mening van de ouders. Omgekeerd blijkt ook de perceptie bij de ouders niet altijd overeen te komen met de feitelijke mening van de leraren.

Stelling: Op school komen vertegenwoordigers van verschillende religies over hun geloof vertellen en beantwoorden vragen van kinderen daarover

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)
 % mee eens

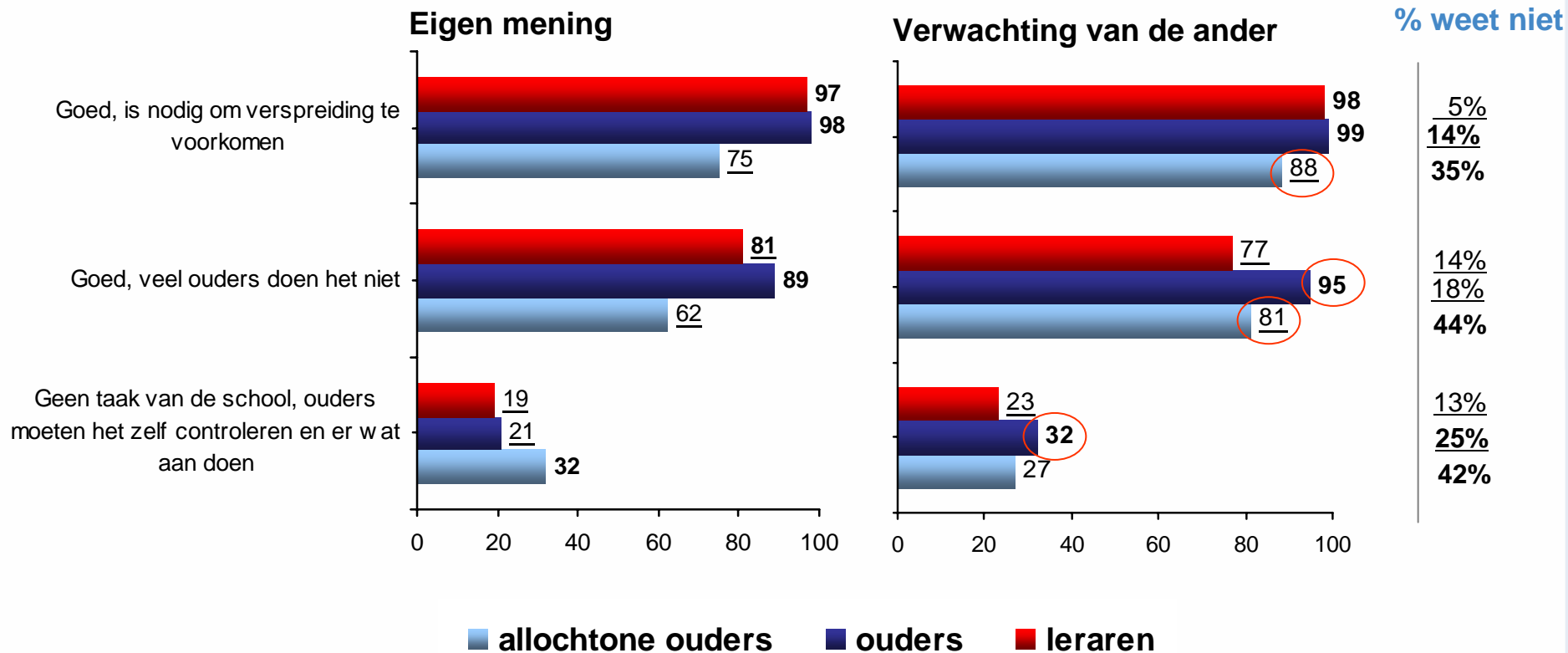
Situatie: Op school komen vertegenwoordigers van verschillende religies over hun geloof vertellen en beantwoorden vragen van kinderen daarover

- ∴ Slechts weinig leraren en ouders zijn het eens met de reactie dat kinderen niet moeten worden blootgesteld aan andere geloven dan die van henzelf. Zowel leraren als (autochtone) ouders verwachten echter van de andere partij een groter aantal voorstanders van deze reactie.
- ∴ Bij de reactie ‘voorlichting over religies is geen taak van de school’ is er een duidelijk verschil tussen de eigen mening van de leraren en de mening die zij verwachten van de ouders. Deze verwachte mening komt nagenoeg overeen met de feitelijke mening van de (beide groepen) ouders.
- ∴ Met de reactie ‘kinderen leren zo dat er meerdere geloven naast elkaar bestaan die allemaal respect verdienen’ zijn de drie groepen het in gelijke mate eens met elkaar. Ook zijn er nauwelijks verschillen met de verwachte reactie van de andere partij.

Stelling: Op school worden kinderen regelmatig gecontroleerd op luizen in hun haar

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

% mee eens

Situatie: Op school worden kinderen regelmatig gecontroleerd op luizen in hun haar

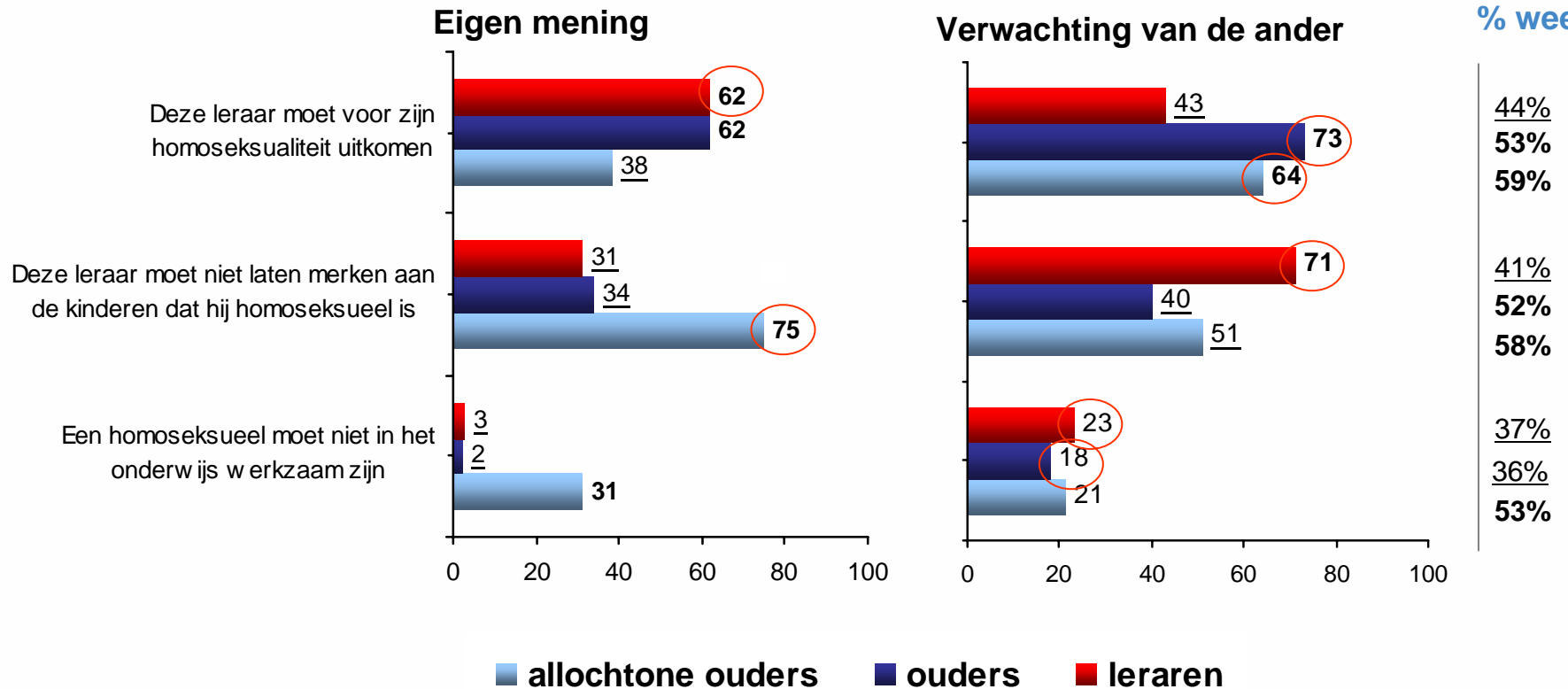
- ∴ Bij bovenstaande situatie verschillen de allochtone ouders in hun mening van de (autochtone) ouders en leraren. De allochtone ouders schatten de mening van de andere partij echter redelijk goed in; kennelijk is men op dit punt bekend met de visie van de school.
- ∴ Bij de reactie 'het is geen taak van de school, ouders moeten het zelf controleren en er wat aan doen' overschatten de (autochtone) ouders de mate waarin de andere partij het eens is met deze reactie.

Stelling: Op school is een homoseksuele leraar werkzaam

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

% mee eens

% weet niet

Situatie: Op school is een homoseksuele leraar werkzaam

- ∴ Leraren verwachten dat ouders meer afkeurend staan tegenover de werkzaamheid van homoseksuele leraren in het onderwijs dan de ouders zelf aangeven. Omgekeerd geldt hetzelfde.
- ∴ Ook is er sprake van misperceptie onder de leraren als het gaat om de mening van de ouders over de reacties 'de leraar moet voor zijn homoseksualiteit uitkomen' en 'de leraar moet niet laten merken aan de kinderen dat hij homoseksueel is'. De ouders schatten de mening van de leraren over deze reacties beter in.
- ∴ Verder blijkt er een duidelijk verschil in visie op bovenstaande situatie tussen enerzijds (autochtone) ouders en leraren en anderzijds allochtone ouders.

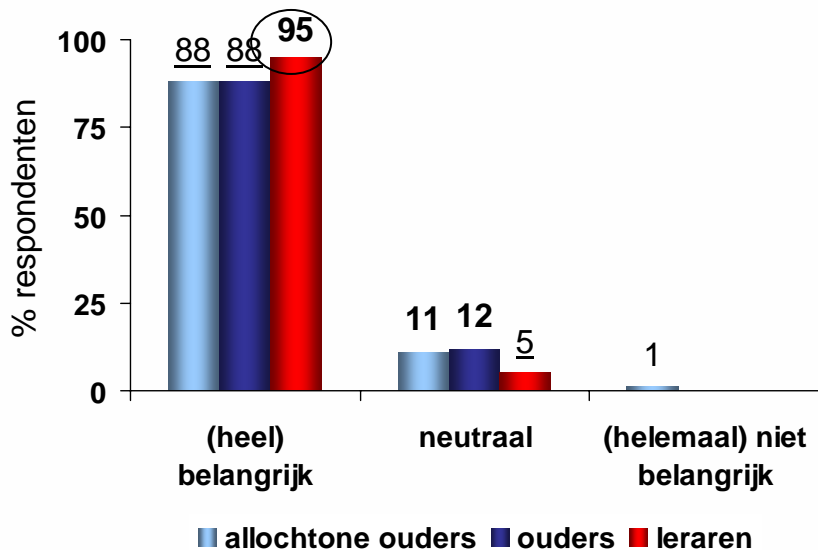
Perceptie van de standpunten van de ander antwoordmogelijkheid “weet niet”

- ∴ Bij de verschillende situaties werd aan de doelgroepen gevraagd wat hun perceptie van de standpunten van de ander was. Hierbij hadden ze de uitwijkmogelijkheid om het antwoord “weet niet” te geven. In de vorige sheets is per reactie aangegeven hoeveel procent van de respondenten dit antwoord gegeven heeft.
- ∴ Leraren hebben veelal een duidelijk beeld hoe het merendeel van de ouders uit hun klas denken over de verschillende situaties. De ouders hebben een minder duidelijk beeld van de standpunten van de leraar.
- ∴ Over het algemeen geven allochtone ouders het vaakst aan niet te weten wat de leraar van hun kind(eren) van de verschillende situaties vindt. Met name bij de meer extreme reacties hebben de allochtone ouders geen idee wat de standpunten van de leraar zijn. Voor het merendeel van de allochtone ouders is het onduidelijk hoe de leraar van hun kind(eren) denkt over:
 - [homoseksuele leraren](#);
 - [het accepteren ofwel verbieden van pet, hoofddoek of zonnebril in de klas](#);
 - [een kind wel/niet van school sturen, of wel/niet de politie erbij halen als een kind een ander kind met een zakmes bedreigt](#);
 - [wel/niet met de ouder bespreken als hun kind een ander kind een harde klap geeft](#);
 - [wel/niet tegen de winkelier zeggen als een kind een blikje steelt](#).

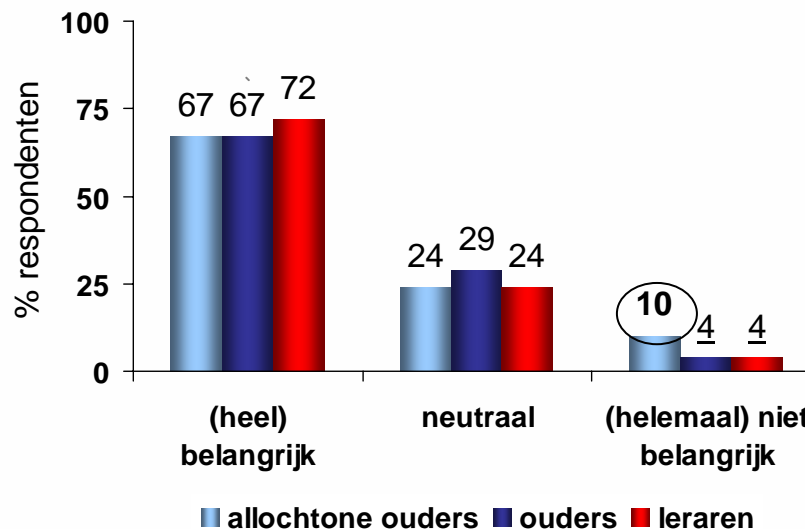
In hoeverre vindt u het belangrijk of onbelangrijk dat ouders en leraren over dit soort onderwerpen

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

van elkaar weten hoe de ander hierover denkt

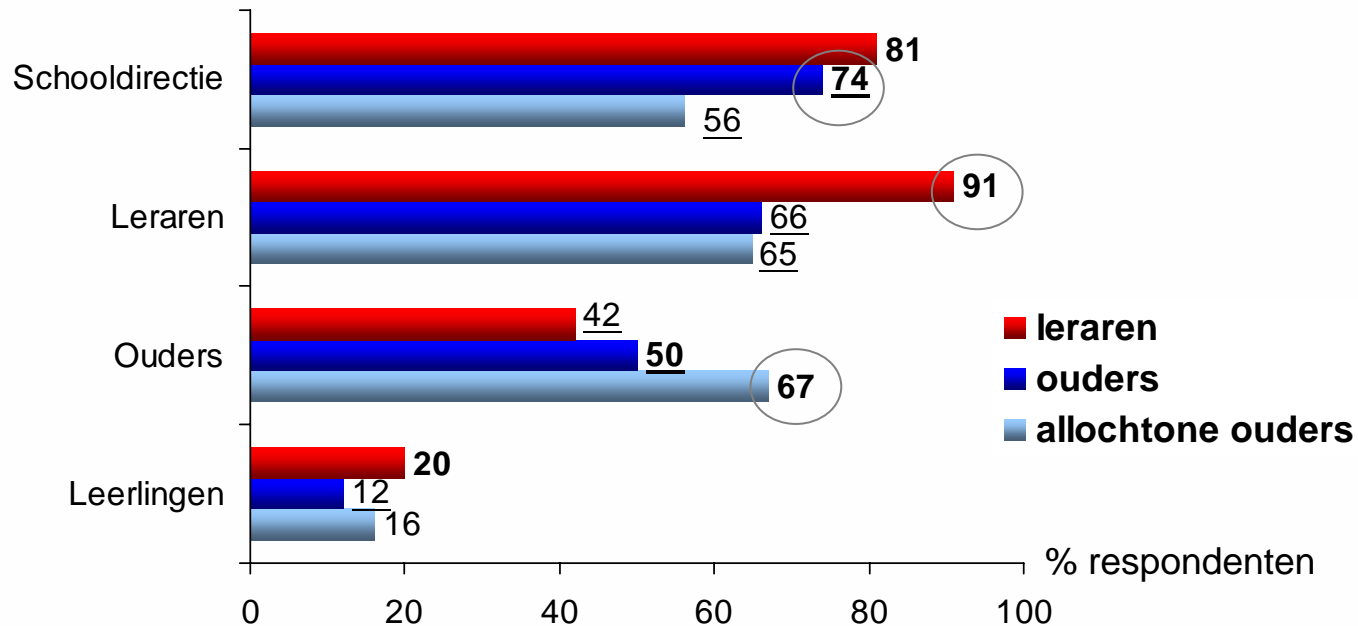
dezelfde opvattingen hierover hebben

- ∴ Zowel ouders als leraren vinden het belangrijk om van elkaar te weten hoe de ander over dit soort onderwerpen denkt. Wel hechten leraren hier meer belang aan dan de ouders.
- ∴ Ruim driekwart van de ouders of leraren hecht er tevens waarde aan dat zij dezelfde opvattingen hierover hebben. Allochtone ouders geven hierbij vaker aan dit niet belangrijk te vinden.

Wie moet bepalen welke standpunten op school gelden over dit soort onderwerpen

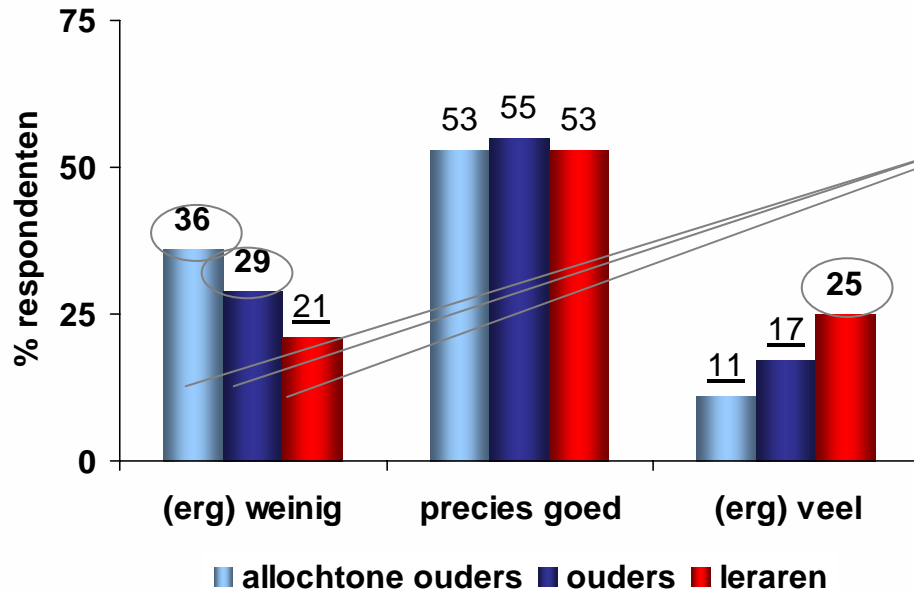
Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

- ∴ Leraren vinden over het algemeen dat de school (leraren of directie) moet bepalen welke standpunten op school gelden. In minder sterke mate geldt dit tevens voor de (autochtone) ouders.
- ∴ De allochtone ouders vinden significant vaker dat de ouders hierop invloed moeten hebben.

In hoeverre is er voldoende gelegenheid om met ouders/school over de standpunten te praten?

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

Wil vaker met ouders/school over standpunten praten:

- Leraren (n=59): 83%
- Ouders (n=119): 85%
- Allochtone ouders (n=37)* 89%

* Gezien het lage aantal waarnemingen zijn de resultaten indicatief

- ∴ Ruim de helft van de ouders en leraren is van mening dat er voldoende gelegenheid is om te praten over de standpunten die op school gelden.
- ∴ Ouders (en dan met name allochtone ouders) vinden vaker dan de leraren dat er hieraan te weinig aandacht wordt besteed en zouden hierover vaker met de school willen praten.

Communicatie tussen ouders en leerkrachten

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

Voorkeur communicatievorm om op de hoogte te raken van de standpunten die op school gelden:

	Leraren:	Ouders:	Allochtone ouders:
– Schoolblad / Nieuwsbrief	38%	41%	41%
– Website van school	9%	10%	5%
– Bijeenkomst met alle ouders van de klas en leraar	45% →	33%	27%
– Individuele gesprekken ouder(s) van kind en leraar	8%	← 15%	← 26%

Indien voorkeur aan persoonlijk communicatie (bijeenkomsten of individuele gesprekken).

Dan wordt de voorkeur gegeven aan:

– gemiddeld aantal uur per jaar	7,5 uur	6,2 uur	← 11,3 uur

Hoeveel uur wordt er daarwerkelijk besteed aan persoonlijk communicatie (bijeenkomsten of individuele gesprekken) over opvoedkundige onderwerpen. Deze vraag is niet aan allochtone ouders gesteld.

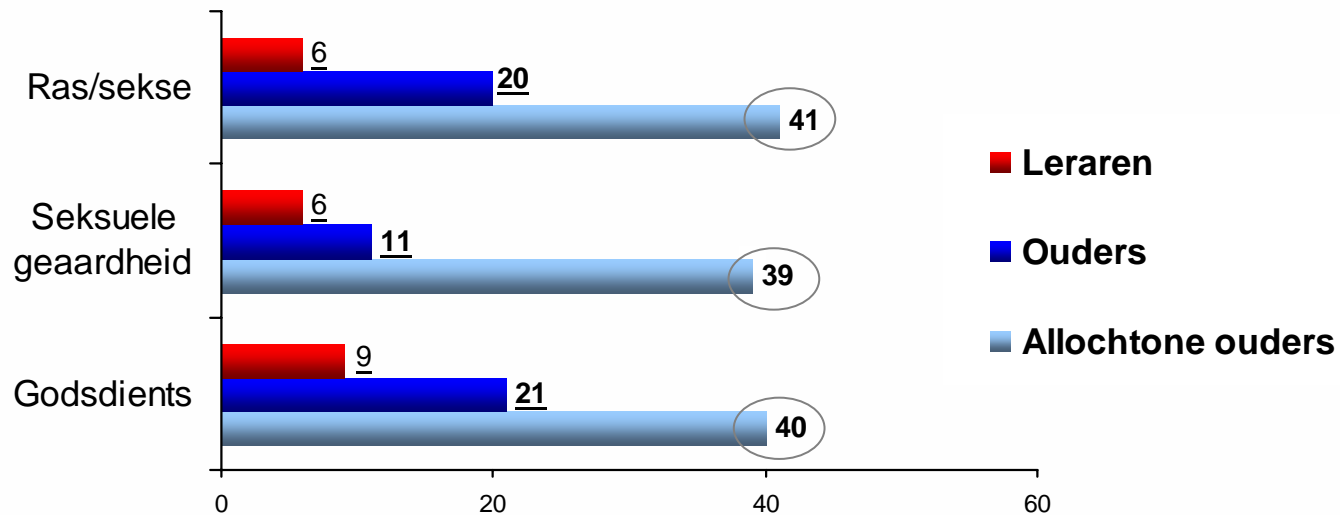
Basis: alle respondenten leraren (n=226), ouders (n=335).

– gemiddeld aantal uur per jaar	9,4 uur →	3,5 uur

Discriminatie

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

Percentage respondenten dat het moeilijk vindt om iedereen gelijk te behandelen als het gaat om....

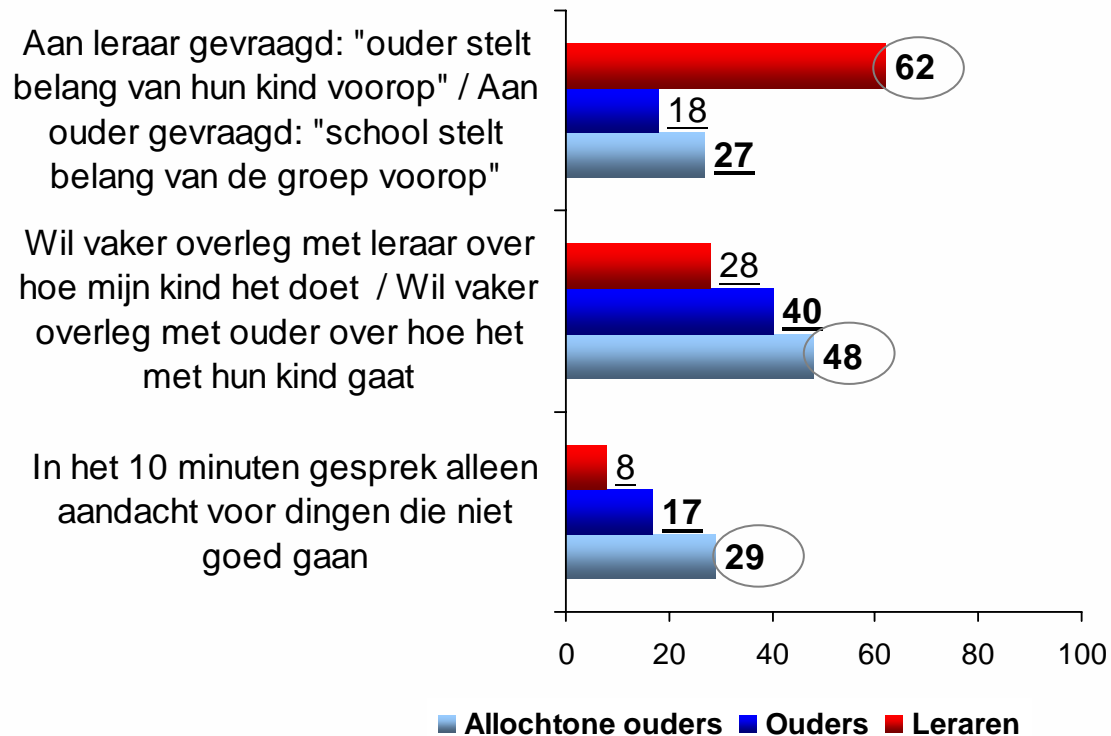

- ∴ Allochtone ouders hebben de meeste moeite om iedereen gelijk te behandelen als het gaat om ras/sekse, seksuele geaardheid of godsdienst. Ongeveer vier op de tien geven aan er moeite mee te hebben.
- ∴ Leraren geven het minst vaak aan dat ze moeite hebben om iedereen gelijk te behandelen, op afstand gevolgd door de (autochtone) ouders.

Overleg over kind

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

Percentage respondenten dat het eens is met de stelling

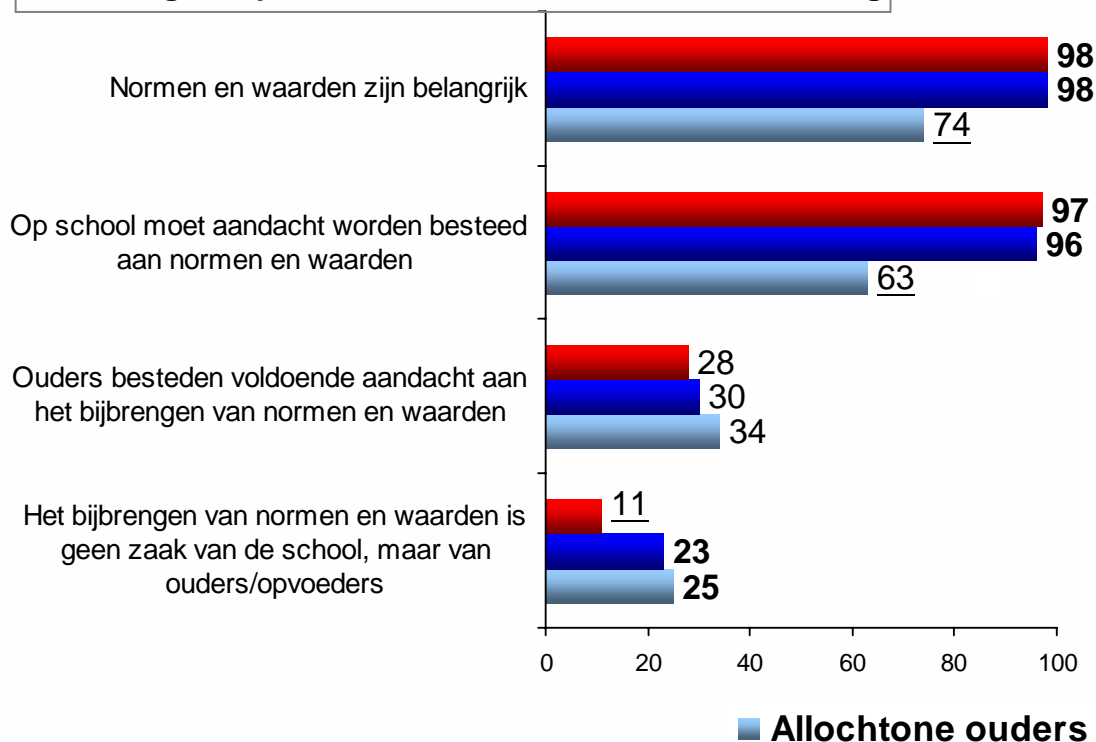
Overleg over kind

- ∴ De communicatie over het kind is tussen ouders en leraren een tegenstelling te zien.
 - Ouders (en dan met name allochtone ouders) willen vaker overleg met de leraar over hoe het met het kind gaat op school.
 - De leraren hechten hier minder waarde aan en vinden veelal dat de ouders het belang van hun kind steeds voorop stellen en niet het belang van de groep.
- ∴ Het merendeel van de ouders en leraren vindt dat er tijdens het 10-minuten gesprek zowel aandacht is voor zaken die goed gaan als zaken die minder goed gaan.
 - Allochtone ouders zijn hierbij het minst tevreden, ongeveer één op de drie vindt dat er teveel nadruk ligt op de zaken die niet goed gaan.

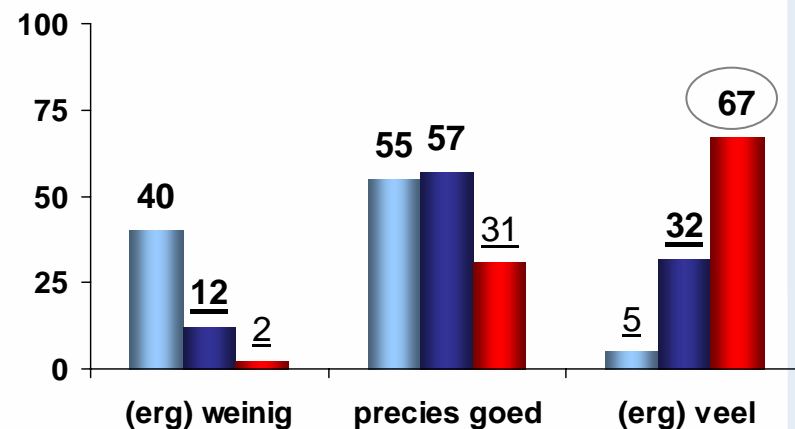
Normen en waarden

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

Percentage respondentent dat het eens is met de stelling

Mate waarin op school aandacht wordt besteed aan normen en waarden

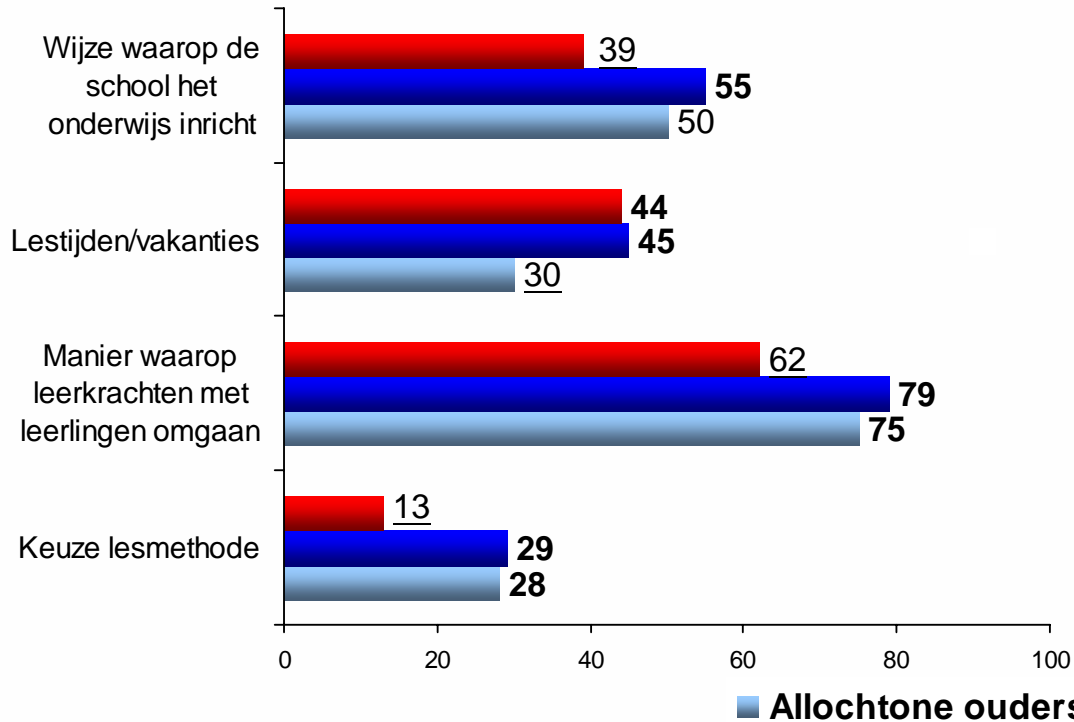
Normen en waarden

- ∴ Leraren en (autochtone) ouders hechten zeer veel waarde aan normen en waarden, vrijwel iedereen vindt dit belangrijk. De school heeft hierbij volgens hen een belangrijke taak. De school dient aandacht te besteden aan het bijbrengen van normen en waarden bij kinderen, ouders kunnen dit niet alleen. Naar hun mening besteedt de school er voldoende tijd aan, dit geldt met name voor de leraren.
- ∴ Allochtone ouders daarentegen vinden vaker dan leraren en (autochtone) ouders dat op de school van hun kind(eren) te weinig aandacht wordt besteed aan normen en waarden. Zij vinden dit echter ook minder van belang.
 - Ongeveer driekwart vindt normen en waarden belangrijk (dit is significant lager dan bij leraren en (autochtone) ouders);
 - Ruim zes op de tien vinden dat de school hier aandacht aan moet besteden (ook dit ligt significant lager dan bij de leraren en (autochtone) ouders).

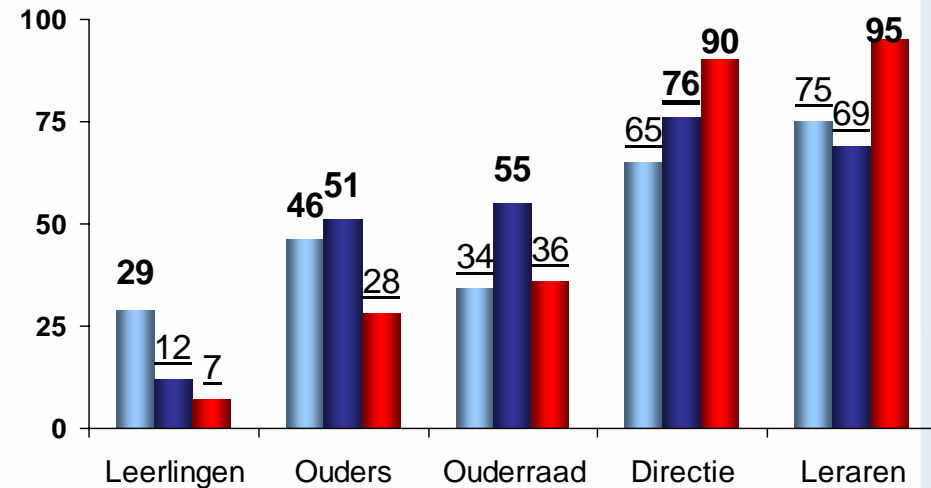
Beslissingsbevoegd

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

Percentage respondenten dat vindt dat de ouderraad zich mag bemoeien met:

Wie mogen beslissen dat de school klassikaal onderwijs gaat afschaffen:

Beslissingsbevoegd

- ∴ Ouders en leraren zijn het er veelal mee eens dat de ouderraad bemoeienis mag hebben met de manier waarop leerkrachten met leerlingen omgaan.
- ∴ Over de onderwerpen “wijze waarop het onderwijs wordt ingericht” en “lestijden/vakanties” zijn de meningen verdeeld:
 - Ongeveer de helft van de ouders is het ermee eens dat de ouderraad zich mag bezighouden met het inrichten van het onderwijs, de leraren zijn het hier significant vaker niet mee eens (61%).
 - Zeven op de tien allochtone ouders zijn van mening dat de ouderraad zich niet moet bemoeien met de lestijden en vakanties, terwijl circa de helft van de leraren en (autochtone) ouders dit vindt (verschil ten opzicht van allochtone ouders is significant).
- ∴ Ouders en leraren zijn er beide geen voorstander van dat de ouderraad zich gaat bemoeien met de keuze van de lesmethode. Volgens een beperkt deel van de leraren (13%) mogen ze zich hiermee bemoeien, dit is significant lager dan bij de ouders (28/29%).

Beslissingsbevoegd

- ∴ Ouders en leraren zijn het er veelal mee eens dat de ouderraad bemoeienis mag hebben met de manier waarop leerkrachten met leerlingen omgaan.
- ∴ Over de onderwerpen “wijze waarop het onderwijs wordt ingericht” en “lestijden/vakanties” zijn de meningen verdeeld:
 - Ongeveer de helft van de ouders is het ermee eens dat de ouderraad zich mag bezighouden met het inrichten van het onderwijs, de leraren zijn het hier significant vaker niet mee eens (61%).
 - Zeven op de tien allochtone ouders zijn van mening dat de ouderraad zich niet moet bemoeien met de lestijden en vakanties, terwijl circa de helft van de leraren en (autochtone) ouders dit vindt (verschil ten opzicht van allochtone ouders is significant).
- ∴ Ouders en leraren zijn er beide geen voorstander van dat de ouderraad zich gaat bemoeien met de keuze van de lesmethode. Volgens een beperkt deel van de leraren (13%) mogen ze zich hiermee bemoeien, dit is significant lager dan bij de ouders (28/29%).
- ∴ Op de stelling “Stel dat de school het klassikaal onderwijs wil afschaffen, wie mogen dit dan beslissen) zijn er wederom verschillen tussen de groepen te zien.
 - Volgens de leraren is dit een beslissing van de school (directie en leraren), de ouders, ouderraad of leerlingen mogen dit volgens hen in beperkte mate beslissen.
 - Ook de ouders vinden dat de school dit het beste kan beoordelen, wel vinden de (autochtone) ouders dat de directie van de school dit het beste kan, de allochtone ouders geven de voorkeur aan de leraren.

Leraren en ouders: gelijkwaardige gesprekspartners

De school (leraren/directie) beschouwd de ouder als gelijkwaardige gesprekspartner

Basis: alle respondenten leraren (n=276), ouders (n=412) en allochtone ouders (n=102)

	Leraren:	Ouders:	Allochtone ouders:
- Ja	<u>75%</u> →	<u>66%</u> →	<u>52%</u>
- Nee	16%	19%	18%
- Weet niet	<u>8%</u> ←	<u>15%</u> ←	<u>30%</u>

De ouder beschouwd de school (leraren/directie) als gelijkwaardige gesprekspartner

Basis: alle respondenten leraren (n=226), ouders (n=335). Deze stelling is niet uitgevraagd onder allochtone ouders

	Leraren:	Ouders:
- Ja	<u>72%</u> ←	<u>88%</u>
- Nee	<u>27%</u> →	<u>10%</u>
- Weet niet	1%	2%

Leraren en ouders: gelijkwaardige gesprekspartners

- ∴ Leraren vinden dat ze de ouders als gelijkwaardige gesprekspartners behandelen, andersom vinden de ouders dat ze de leraren ook als gelijkwaardigen zien.
- ∴ De andere partij ervaart dit alleen minder en voelt zich deels niet gelijkwaardig behandeld:
 - een derde van de (autochtone) ouders en bijna de helft van de allochtone ouders vindt niet dat ze door de leraren als gelijkwaardige gesprekspartner worden behandeld of hebben hier geen mening over.
 - bijna drie op de tien leraren zijn van mening dat ze door de ouders niet als gelijkwaardigen worden gezien, of hebben hier geen mening over.

Samenvatting en conclusie

- .. De resultaten laten zien dat de standpunten ten aanzien van burgerschapthema's (vertaald in negen situaties) tussen ouders en leraren veelal niet overeenkomen. Tevens is de perceptie van elkaars standpunten vaak anders dan in de werkelijkheid.
- .. Vooral bij de meer extreme of directe reacties (zoals bijvoorbeeld bij “wees flink en geef een klap terug”, “leraar moet zich er niet mee bemoeien als een kind een blikje steelt” of “een kind niet blootstellen aan andere geloven dan die van henzelf”) blijkt dat de werkelijke mening van de ander afwijkt bij de verwachting.
- .. Over de meer uitgesproken onderwerpen als “homoseksuele leraar” en “het wel/niet mogen dragen van hoofddoekjes, petjes of zonnebrillen in de klas” hebben de allochtone ouders een duidelijke mening. Over beide onderwerpen bestaan duidelijke meningsverschillen tussen enerzijds (autochtone) ouders en de school en anderzijds de allochtone ouders.

Samenvatting en conclusie

- ∴ Om burgerschapsvorming op een school goed te kunnen invoeren, lijkt het zinvol om ouders te betrekken bij de uitwerking van dit thema. Zowel de ouders als de leraren vinden het belangrijk om te weten hoe de ander over de onderwerpen met betrekking tot dit thema denkt. Teleac/NOT zou de scholen hierbij kunnen ondersteunen.
- ∴ De ouders en de leraren vinden dat de school (directie of leraren) uiteindelijk mag bepalen welke standpunten er op de school gelden. Allochtone ouders zijn tevens van mening dat de ouders hier een belangrijke rol in moeten hebben. Zij vinden ook vaker dat er te weinig tijd wordt vrijgemaakt om over de standpunten die op de school gelden met elkaar te bespreken.
- ∴ Met name vanuit de ouders bestaat er behoefte aan meer informatie. Zij hebben veelal behoefte aan:
 - informatie over de standpunten die op school gelden;
 - aandacht voor normen en waarden;
 - meer overleg met de leraar over hun kind.